

SPESIELL MILJØTILTAK I JORDBRUKET (SMIL)

KOMMUNALE RETNINGSLINJER 2022

VERDAL KOMMUNE

Verdal
kommune

Innhold

1	Bakgrunn og regelverk.....	3
1.1	Gjeldene regelverk	3
1.2	Om retningslinjer for 2022	3
2	Generelle prioriteringer og presiseringer.....	3
3	Søknadsfrist, søknad og saksbehandling	5
3.1	Søknadsfrist	5
3.2	Søknad	5
3.3	Saksbehandling.....	6
4	Prioriteringer for 2022.....	8
5	Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter (§ 4)	8
6	Tilskudd til kulturlandskaps- og forurensingstiltak (§ 5)	9
6.1	Kulturlandskapstiltak.....	9
6.1.1	<i>Bevare og fremme biologisk mangfold og gammel kulturmark.....</i>	9
6.1.2	<i>Bekjempelse av fremmede arter.....</i>	10
6.1.3	<i>Verneverdige bygninger</i>	11
6.1.4	<i>Fremme tilgjengelighet og opplevelsesstrategi.....</i>	12
5.2	Forurensingstiltak.....	13
5.2.1	<i>Hydrotekniske anlegg</i>	13
5.2.2	<i>Særskilte bygningsmessige tiltak.....</i>	14
5.2.3	<i>Økologiske rensetiltak</i>	15
5.2.4	<i>Omlegging til ekstensiv planteproduksjon</i>	15
5.2.5	<i>Miljøplantinger</i>	16
6	Prioriterte vassdrag i Verdal kommune.....	17
7	Veiledende satser og avgrensninger i tilskudd.....	18

1 Bakgrunn og regelverk

Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) skal fremme ivaretagelsen av natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensing fra jordbruket. Tilskudd etter forskrift om spesielle miljøtiltak i jordbruket skal gis til tiltak som går ut over det som kan forventes som en del av den vanlige jordbruksdriften.

Et formål med ordningen er å få best mulig målretting av innsatsen og tiltakene på bakgrunn av lokale miljømessige behov og utfordringer. Kommunen skal fastsette retningslinjer for prioritering av søknader. Tilskudd til prosjekter og tiltak skal prioriteres ut fra disse retningslinjene.

Statsforvalteren fordeler midlene som reguleres av SMIL-forskriften til kommunene. Kommunens retningslinjer for SMIL vil være et grunnlag for statsforvalterens fordeling av midler til kommunene. Det er kommunen som prioriterer søknadene og innvilger tilskudd.

1.1 Gjeldene regelverk

- Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket
- Kommentarer til forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket
- Kommunale retningslinjer
- Nasjonalt miljøprogram
- Regionalt miljøprogram for jordbruket i Trøndelag 2018-2022
- Søknadsskjema

1.2 Om retningslinjer for 2022

Søknadsfrister og prioriteringer ble diskutert med faglagene i Verdal på møte avholdt 20.10.2021. Retningslinjene for 2022 er vedtatt av UPS (Utvalg for plan og samfunn, Verdal kommune) den 23.11.2021

2 Generelle prioriteringer og presiseringer

1. Foretak og privatpersoner kan søke om SMIL-tilskudd dersom vilkårene fastsatt i SMIL-forskriften er oppfylt. Tidligere har det kun vært foretak som er registrert i enhetsregisteret som har kunnet søke om SMIL-tilskudd. Fra 2020 kan også eier av landbrukseiendom uten foretak innvilges tilskudd dersom det foregår en tilskuddsberettiget produksjon på eiendommen.

2. Eier eller leier må drive en tilskudsberettiget produksjon på landbrukseiendommen på søknadstidspunktet.
3. Dersom søker ikke eier landbrukseiendommen som tiltaket skal gjennomføres på, må det foreligge tillatelse fra landbrukseiendommens eier til å gjennomføre tiltaket. Tillatelsen må være skriftlig.
4. På søknadstidspunktet må søker ha følgende dokumentasjon. Dokumentasjonen må være tilgjengelig ved kontroll.
 - Gjødselplan
 - Journal over plantevernmidler som brukes på eiendommen. Journalen skal inneholde følgende opplysninger:
 - Navn på plantevernmiddelet som er brukt
 - Tidspunkt for behandling og dosen som er brukt
 - Området og veksten som plantevernmiddelet er brukt på
 - Kart over jordbruksarealene foretaket disponerer på søknadstidspunktet.
5. Det kreves at søker overholder aktuelle lover og forskrifter. Tiltak som er i strid med planer eller planvedtak etter plan- og bygningsloven kan ikke gis tilskudd.
6. Tiltak for å bevare og bruke kulturminner og kulturmiljøer i skog og utmark omfattes ikke av denne ordningen med mindre det dreier seg om kulturminner knyttet til jordbruksdrift, og når slike tiltak vil bidra til gode helhetsløsninger for kulturlandskapet.
7. Vurdering av naturmangfoldloven § 8-12 skal gjennomføres som en del av saksbehandlingen, jf. § 7 i naturmangfoldloven.
8. Det kan gis tilskudd til tiltak på landbrukseiendommer i områder vernet etter naturmangfoldloven og/eller kulturminneloven når vernebestemmelsene forutsetter skjøtsel ved aktivt landbruk eller ikke er til hinder for vanlig landbruksdrift. For områder og objekter som er vernet etter kulturminneloven, forutsettes det at tiltak planlegges og godkjennes i samråd med regional kulturminneforvaltning. For områder som er vernet etter naturvernloven, forutsettes det at tiltak planlegges og godkjennes i samråd med statsforvalterens miljøvernavdeling. Tilsvarende gjelder i områder hvor det foreligger verneforslag eller hvor det er igangsatt arbeid med vern etter kulturminneloven eller naturvernloven.
9. Ved innvilgning av tilskudd til tiltak eller prosjekter under § 4 eller § 5 kan kommunen stille vilkår som gjelder i inntil 10 år fra tilskudd er utbetalt.
10. De tilskudsberettigede arbeidene bør ikke påbegynnes før plan, tegninger mv er godkjent og søknaden er innvilget. Det innvilges normalt ikke tilskudd til prosjekt/tiltak som er påbegynt eller utført. Videre må det for freda kulturminner (inkludert freda bygninger), være gitt nødvendige tillatelser fra den regionale kulturminneforvaltningen. Tiltak på ikke-freda kulturminner bør vurderes i samråd med kulturminneforvaltningen.
11. Ved behov sendes sakene på høring til sektormyndigheter for å sikre at hensynet til vannmiljø, kulturminner og stabilitet (listen er ikke uttømmende) blir ivaretatt. Kostnader som kommer som en følge av høringen dekkes av tiltakshaver.
12. Søkere som har fått innvilget andre prosjekt, men ikke gjennomført før det søkes om et nytt prosjekt, prioriteres ikke.

3 Søknadsfrist, søknad og saksbehandling

3.1 Søknadsfrist

Søknadsfrist i 2022 er: **15. mars**

Søknadsfristen ble diskutert og bestemt sammen med faglagene på møte 20.10.2021

3.2 Søknad

Søknad skal sendes digitalt med innlogging via ID-porten/Altinn.

I søknadsskjemaet etterspørres:

Prosjektbeskrivelse

- Beskrivelse av hva som skal gjøres
- Beskrivelse av området og tilstanden til bygningen/arealet eller lignende, og hvor tiltaket skal gjennomføres
- Beskrivelse av omfang og formålet med tiltaket
- Hvordan skal tiltaket gjennomføres (arbeidsmetoder, materialer etc.)?
- Hvem skal utføre tiltaket?
- Begrunnelse av hvordan dette spesielle miljøtiltaket vil fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og/eller redusere forurensingen.
- Beskrivelse av nåværende bruk og hva objektet/arealet er tenkt brukt til etter at tiltaket er fullført.

Kostnadsoverslag

Kostnadsoverslaget skal omfatte de totale kostnadene for tiltaket det søkes tilskudd til. Det kan være materialkostnader, kjøp av tjenester og arbeid. Beløp oppgis eksklusive merverdiavgift dersom foretaket er fradragsberettiget mva. Øvrige virksomheter skal oppgi beløp inkludert merverdiavgift. Dersom du har fått et detaljert pristilbud fra for eksempel håndverker eller entreprenør kan dette legges med som vedlegg.

Finansieringsplan

Her skal søker oppgi hvordan tiltaket som skal gjennomføres skal finansieres. Det må oppgis hvor mye det søkes om i SMIL-tilskudd. Det må oppgis om søker har en egenandel: egenkapital eller om søker har tenkt å utføre noe arbeid selv (ved egeninnsats må sats/antall timer oppgis). Om det er søkt eller mottatt finansiering til tiltaket fra andre finansieringskilder, må dette også oppgis (for eksempel fra Kulturminnefondet, Sparebankstiftelsen, tilskudd til drenering eller lignende).

Obligatoriske vedlegg

Kart som viser arealet/objektets beliggenhet, der tiltaket skal gjennomføres er obligatorisk. Gårdskart fra NIBIO på internett kan gjerne brukes for å tegne og lage pdf-dokument som kan lastes opp. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet. Søker må gjøre seg kjent med kartet og vurdere om tiltaket kan være i konflikt med kjente kulturminner eller naturverdier eller andre miljømessige forhold.

Andre vedlegg som er relevante

- Bilder som forteller noe om tilstanden til arealet/bygningen/objekter før tiltaket settes i gang
- Arbeidstegninger som beskriver materialer og metoder og bilder av objektet/arealet
- Skriftlig godkjenning fra grunneier dersom du selv ikke er eier av eiendommen der tiltaket skal gjennomføres
- Skriftlig avtale om gjennomføring av fellestiltak med flere andre aktører
- Gjødslingsplan der dette er pålagt
- Plantevernjournal der dette er pålagt
- Uttalelser fra fagfolk som anbefaler tiltaket
- Skjøtselsplaner og tilstandsregistreringer
- Bekreftelse fra andre finansieringskilder

3.3 Saksbehandling

Verdal kommune ved landbruk, miljø og arealforvaltning er vedtaksmyndighet og ansvarlig for rådgivning og behandling av søknader. Søknadene behandles fortløpende etter søknadsfristen.

3.3.1 Utbetaling

Kommunen kan utbetale 75% av tilskuddet etter hvert som tiltakshaver har dokumenterte utgifter til godkjente tiltak. Utbetaling av tilskuddet skjer etter anmodning til kommunen. Den siste delen av tilskuddet (minst 25%) skal holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og godkjent av Verdal kommune, samt godkjent sluttrapport og prosjektrengskap. For egeninnsats skal timelister vedlegges.

3.3.2 Sluttrapport

Sluttrapporten bør som minimum inneholde beskrivelse av tiltaket og hvordan det er gjennomført, samt beskrivelse av eventuelle avvik fra det som ble opplyst i søknad og krav i vedtaksbrev. Kommunen har lagt ut et enkelt skjema for registrering av egeninnsats som kan lastes ned fra kommunens hjemmeside om ønskelig. Det oppfordres generelt til god notering av timer.

3.3.3 Prosjektrekning

Prosjektrekning bør som et minimum inneholde en oversikt som viser inntekter og utgifter. Opplysninger om medfinansiering fra andre kilder skal oppgis. Regnskapet skal føres slik at det kan sammenlignes med det kostnadsoverslaget og finansieringsplanen som lå til grunn for søknaden.

3.3.4 Kontroll

Verdal kommune ved landbruk, miljø og arealforvaltning skal følge opp og føre kontroll med de tiltak som mottar tilskudd. Den som har mottatt tilskudd må gi de opplysninger som er nødvendige.

3.3.5 Tilbakebetaling

Tilskuddet kan kreves tilbakebetalt helt eller delvis dersom det oppstår forhold som er i strid med forutsetningene for innvilgning av tilskudd. Dette kan for eksempel være at prosjektet/tiltaket ikke blir gjennomført innen fastsatt arbeidsfrist, eller ikke blir gjennomført som forutsatt ved innvilgelse.

3.3.6 Arbeidsfrist

Frist for gjennomføring av prosjekt/tiltak er 3 år fra tilskuddet ble innvilget. Etter søknad kan fristen utvides med 2 år, slik at maksimal arbeidsfrist blir 5 år fra innvilgningstidspunktet. Dersom arbeidet ikke er igangsatt innen 3 år, anbefales det at det søkes på nytt, fremfor å gi utsatt arbeidsfrist.

4 Prioriteringer for 2022

Prioriteringene for 2022 ble diskutert og bestemt på møte med faglagene 20.10.2021.

I 2022 ønsker kommunen i tillegg til å prioritere hydrotekniske tiltak, også å øremerke en del av midlene til andre tiltak på listen. Kommunen vil dermed «fristille» 30% av midlene til andre tiltak på prioriteringslista. Dette gjelder såfremt ikke annet blir presisert av Statsforvalteren ved tildeling av midlene (som f.eks. øremerking av midler til en bestemt tiltaksklasse). For øvrig spiller kvalitet og effekt av tiltaket inn ved prioritering av søknader.

Prioritet	Tiltak	Maksimal tilskuddssats
1	Hydrotekniske tiltak	70%
2	Biologisk mangfold / gammel kulturmark	50-70%
3	Fangdammer og andre økologiske rens tiltak	70%
4	Tiltak mot avrenning fra fôrlager	50%
5	Særskilte bygningsmessige tiltak (dekke gjødselskum etc.)	50%
6	Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter	70%
7	Bekjempe fremmede arter	70%
8	Verneverdige bygninger	30% (Maks 200 000 kr over en periode på 10 år fra tilskudd er gitt)
9	Tilgjengelighet / opplevelseskvalitet	20%
10	Miljøplantinger	30%

5 Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter (§ 4)

Formålet med ordningen er å legge forholdene til rette for større helhetlige miljøprosjekter over større områder, for eksempel knyttet til et vassdrag eller ei grend. Slike prosjekter bør lede frem til gode og konkrete kulturlandskaps- og forurensingstiltak. Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre slike prosjekter for å ivareta miljøverdier i et større område på en helhetlig måte. Slike prosjekter, ofte med mange aktører, er gjerne administrativt krevende å få i gang, og det kan derfor være behov for starthjelp.

Prosjektet skal resultere i en plan for gjennomføring av konkrete tiltak i det aktuelle området. Prosjektet kan gå parallelt med søknad og gjennomføring av tiltak etter § 5. Da vil planleggingsprosjektet kunne være med å finansiere den administrative delen ved gjennomføringen av tiltakene etter § 5.

Det kan gis tilskudd på inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag.

6 Tilskudd til kulturlandskaps- og forurensingstiltak (§ 5)

Tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdier i kulturlandskapet (kulturlandskapstiltak) og tiltak som bidrar til å redusere forurensing eller risiko for forurensing (forurensingstiltak).

6.1 Kulturlandskapstiltak

Det kan gis tilskudd til kulturlandskapstiltak som gjennom istandsetting, skjøtsel og vedlikehold ivaretar natur- og kulturlandskapsverdier i jordbrukets kulturlandskap.

6.1.1 *Bevare og fremme biologisk mangfold og gammel kulturmark*

Biologisk mangfold er mangfoldet av økosystemer, arter og genetisk variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene.

Gammel kulturmark er arealer med vegetasjon utformet ved slått, beiting, styving, brenning eller andre driftsformer gjennom en lang periode, ofte uten gjødsel, og med et plante- og dyreliv som skiller seg fra det som ellers kan være vanlig i området. Slik kulturmark kjennetegnes også ved spor etter gamle driftsmåter (i terrengoverflaten, rydningsrøyser, murer, styvingstrær m.m.), og andre kulturminner i området (gravhauger, hustuffer, m.m.). Arealene er ikke preget av moderne jordarbeiding, men er dominert av naturlig gras- og urtevegetasjon. Det kan også være små, tidligere dyrka åkrer i gammel kulturmark.

Tiltakene kan bidra til:

- Fremme biologisk mangfold gjennom å ivareta planter og dyr i kulturlandskapet og kulturbetinget plante- og dyreliv
- Bevare livskraftige bestander og opprettholde leveområder og spredningsveier for planter og dyr i eller tilknytning til kulturlandskapet
- Ivareta gammel kulturmark og fremme ivaretagelse av det biologiske mangfoldet og landskapsbildet knyttet til den gamle kulturmarka

Aktuelle tiltak kan være etablering, restaurering, utbedring og skjøtsel av områder og landskapselementer som bidrar til å utvikle og ivareta leveområder og spredningsveier for planter og dyr, istandsetting gjennom beiting, brenning, slått, styving eller annen form for høsting av gammel kulturmark.

Tiltak for å fremme biologisk mangfold i skog og utmark omfattes derfor bare om den aktuelle lokaliteten er gammel kulturmark, for eksempel utslåtter eller seterområder.

Etablering av beite på areal som ikke kan klassifiseres som gammel kulturmark (for eksempel i skog/utmark) er ikke et SMIL-tiltak.

5.1.1.1 Vilkår / retningslinjer

- Det kan søkes om støtte til rydding, skjøtsel, vedlikehold, restaurering og begrensede investeringer som vil utgjøre en merkostnad eller merarbeid i forhold til det man kan regne med i en vanlig jordbruksproduksjon
- Tiltak som har som formål å etablere et åpent landskap vil bli lavt prioritert
- Maskinell rydding av gammel kulturmark må foregå på frosset eller snødekt mark for å unngå store kjøreskader
- Det skal ikke brukes kunstgjødsel eller bløtgjødsel på arealene
- Oppslag av trær og busker som ikke holdes nede av dyra skal ryddes manuelt
- Det skal tas vare på gamle trær og einer
- Hogst og tynning av kantvegetasjon og rensking av bekker og grøfter skal være i samsvar med *Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket*
- Tiltak som innebærer store kostnader i forhold til den effekten som kan påregnes vil bli lavt prioritert, og føre til redusert tilskudsprosent
- Dersom gjengroinga er kommet så langt at arealet har gått over til skog, og den kulturbetinga vegetasjonen er borte, kan ikke arealet lenger kalles gammel kulturmark. Dette gjelder selv om gamle fotografier kan vise at det en gang var kulturmark.

5.1.1.2 Tilskudd

- Inngjerding av gammel kulturmark kan gis et tilskudd på inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag
- Rydding av gammel kulturmark kan gis et tilskudd på inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag
- Biologisk mangfold kan gis et tilskudd på inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag

6.1.2 Bekjempelse av fremmede arter

Tilskudd for å bekjempe og hindre spredning av fremmede arter. I Trøndelag er det utarbeidet tiltakskategorier for bekjempelse av fremmede arter. Det finnes en strategi for gamle Nord-Trøndelag og en for gamle Sør-Trøndelag. Det er ikke utarbeidet noen felles strategi etter fylkessammenslåingen. I de respektive tiltaksstrategiene er det beskrevet bekjempelsesmetoder for de ulike artene, og hvordan arbeidet skal utføres.

5.1.2.1 Vilkår / retningslinjer

- SMIL-midler til tiltak til bekjempelse av fremmede arter kan kun benyttes til tiltak som berører areal i jordbrukets kulturlandskap

- For å målrette ordningen og følge opparbeidede rutiner for bekjempelse av fremmede arter skal tilskuddet brukes på arter som er beskrevet i Fremmedartslista, og tiltaket skal være i tråd med handlingsplan mot fremmede arter i Trøndelag.
- Tiltaket skal ha en varighet på minst 3 år, hvor oppfølging av skjøtsel inngår i tiltaket
- Tiltaket skal følge krav om registrering og dokumentering i artskart eller artsobservasjoner, både i oppstarten av tiltaket og oppfølging, for å kunne få utbetalt tilskuddet
- Aktuell lokalitet skal overvåkes jevnlig etter oppstart av behandling, og det skal dokumenteres effekt og overlevelse i artsdatabasen for hvert år
- Det skal sendes en årlig rapport til kommunen på oppfølging av tiltaket
- Nært vann og vassdrag skal det helst foretas mekanisk bekjemping. Dersom det må brukes kjemikalier så skal regler for bruk av plantevernmidler følges. Når arealet med fremmede arter er kantvegetasjon for dyrka areal, og det skal brukes plantevernmidler, så må det søkes til kommunen om dispensasjon fra *Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket*
- Krav til dokumentasjon i artskart eller artsobservasjoner:
 - Lokaliteten skal kartlegges for antall planter
 - Lokaliteten skal koordinatfestes med GPS-punkt og flate skal tegnes inn
 - Det skal tas bilder som legges inn i artsdatabasen før og etter tiltak
 - Behandling skal starte år 1 og legges inn minst 1 uke etter at lokaliteten er stadfestet, oppfølging må skje minst 3 uker etter behandling og oppdatert informasjon om opphevelse og effekt skal registreres i artsdatabanken hvert år i prosjektperioden

5.1.2.2 Tilskudd

Det kan gis et tilskudd til bekjempelse av fremmede arter på inntil 70 % av godkjente kostnadsoverslag.

6.1.3 Verneverdige bygninger

Ordningen har som formål å kunne bidra til restaurering og vedlikehold av verneverdig bygning i jordbrukets kulturlandskap. Målet med ordningen er å bevare helhetlige gårdsmiljø, byggeskikk, materialbruk og håndverksteknikker for ettertiden.

Verneverdige bygninger er en arkitektonisk eller kulturhistorisk verdifull bygning som ikke er fredet, men som likevel bør bevares etter antikvariske metoder og prinsipper. Verneverdige bygninger er tilskudsberettiget.

Fra 2016 omfatter ikke lengre forskriften freda bygninger og disse er dermed ikke tilskudsberettiget.

5.1.3.1 Vilkår og retningslinjer

- Reparasjon fremfor hel utskiftning
- Mest mulig bruk av bygningens opprinnelige elementer skal bevares, det vil si minst mulig endringer
- Bruke tradisjonelle materialer, håndverksteknikker og farger for bygningen
- Det forutsettes at huset beholde sitt særpreg eller tilbakeføres til opprinnelig utseende
- Ved støtte til bygning med næringsformål stilles det vilkår om at bygningen brukes til næringsvirksomhet i minst 10 år
- For trønderlån gis det støtte til begrensa utvendige påkostninger som er viktige for et helhetlig gårdsmiljø. Dette begrenses til restaurering av dører og vinduer med omramminger

5.1.3.2 Tilskudd

Det kan gis inntil 30 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag
Maksimalt tilskudd per landbrukseiendom er kroner 200 000 over en periode på 10 år fra tilskudd er gitt.

6.1.4 Fremme tilgjengelighet og opplevelsesstrategi

Det kan gis tilskudd til tiltak som tilrettelegger for større tilgjengelighet og opplevelser i landskapet og som holder verdifulle områder åpne. Tilskuddet kan gis for å bedre allmennhetens tilgang til jordbruksarealet.

Tiltak skal bedre muligheten for ferdsel til fots og for opplevelse av landbrukets kulturlandskap gjennom friluftsliv og rekreasjon. Det kan gis tilskudd til sammenhengende sti- og turveinett i tilknytning til veier i landskapet, viktige linjedrag i landskapet og forenkle adkomst til skog, utmark og strandsoner.

Det gis ikke tilskudd til tiltak som legger til rette for parkering eller ferdsel med motorkjøretøy.

Tiltak som tilrettelegger for ferdsel, bør ikke omfatte turveier og stier i skog og utmark. Når slike turveier og stier må gå via skog- og utmarksområder for å oppnå gode helhetsløsninger, kan det imidlertid være aktuelt at veier og stier i utmark også inkluderes i tiltaket det gis tilskudd til.

Aktuelle tiltak kan være knyttet til etablering, rydding og vedlikehold av stier og turveier i jordbruksområder og sikre tilgjengelighet til kulturminner og kulturmiljøer for allmennheten. Tilskuddet kan gis til investering i adkomst, porter, gjerdeklyv og annen tilrettelegging. Andre aktuelle tiltak er merking av ferdselsårer og utarbeidelse av enkel informasjon.

5.1.4.1 Vilkår

Skjøtselsplan for vedlikeholdet må vedlegges søknaden.

5.1.4.2 Tilskudd

Det kan gis inntil 20 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag.

5.2 Forurensingstiltak

Det kan gis tilskudd til gjennomføring av tiltak som bidrar til å redusere forurensing, eller risiko for forurensing, fra jordbruket.

5.2.1 Hydrotekniske anlegg

Hensikten med slike tiltak er å redusere risikoen for erosjon og avrenning av næringsstoffer. Behov for utbedring av hydrotekniske anlegg kan skyldes både skader på anlegget og underdimensjonering på grunn av blant annet klimaendringer. Tiltak kan gjennomføres på jordbruksjord og/eller i vannløp.

Vanlig grøfting/drenering av jordbruksareal faller utenfor SMIL-forskriftens formål, men kan vurderes innen ordningen «Drenering av jordbruksjord». Avskjæringsgrøfter for å redusere erosjon og arealavrenning kan omfattes i den grad dette ikke er en del av et større dreneringsarbeid.

Ordningen omfatter eksisterende anlegg for oppsamling og transport av vann, og som ikke fungerer tilfredsstillende med hensyn til forurensingshensyn, erosjon og arealavrenning. Dette kan resultere i at vannet graver og fjerner jord og næringsstoffer fra dyrka mark eller i selve vannløpet.

Eksempler på tiltak som kan prioriteres:

- Oppdimensjonering av eksisterende lukka løp
- Avskjæringsgrøfter
- Terrengforming for bedre kontroll med overflatevann
- Utforming og sikring av innløp til lukka løp
- Nedløpskummer for inntak av overflatevann til lukka løp
- Utforming og sikring av utløp fra lukka løp til åpent løp
- Åpne løp til erstatning for lukka løp
- Forebygging mot erosjon i åpne løp (som terskler eller kontinuerlig forbygning)

5.2.1.1. Vilkår / retningslinjer

- Tiltaket må gi effekt i form av redusert risiko for erosjon og/eller avrenning av næringsstoffer
- Det gis ikke SMIL-tilskudd til vanlig drenering
- Kommunen kan sette krav om spesifikke miljøtilpasninger, som for eksempel kantsone og miljøplantinger når dette er hensiktsmessig
- Det gis ikke tilskudd til utbedringsarbeider som skyldes mislighold av vedlikeholdsansvar i eventuelt opprinnelig plan for anlegget
- Det stilles spesielt krav til at tiltaket skal ta unna og tåle flomvannføring. Dette betyr bruk av gjeldende standarder og typetegninger er nødvendig. Dette medfører strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse
- Søknaden må inneholde en beregning av nødvendig rørdimensjon, riktig sikring ved inn- og utløp, riktig rørtype og legging
- Ved større tiltak kan det stilles krav til at det utarbeides en plan for tiltaket av en ekstern konsulent
- I åpne vassdrag bør tiltakene bidra til å opprettholde vannspeil også ved lav vannføring

5.2.1.2 Tilskudd

Det kan gis inntil 70 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag.

5.2.2 Særskilte bygningsmessige tiltak

Dette omfatter tiltak i og i tilknytning til driftsbygning eller driftsopplegg som ikke kan regnes som vanlig jordbruksdrift (jf. § 1 i *Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket*).

Aktuelle tiltak som kan prioriteres:

- Anlegg for oppsamling av avrenning fra rundballelagring, fôringsplasser og utekveer
- Overdekke på gjødselkum
- Oppsamlingsanlegg for avløp fra veksthus
- Høytørkeanlegg for høy fra erosjonsutsatt areal som permanent legges om fra åpne åker til gras

5.2.2.1 Vilkår / retningslinjer

- Tiltak som gjelder utbedringer på gårdsbruk som sokner til prioriterte vassdrag i Verdal kommune vil bli prioritert
- Høytørkeanlegg skal bare omfatte selve tørkeanlegget, og ikke bygningsmessige tiltak utenom dette (tak, vegger etc.)

- Det skal ikke gis tilskudd til utbedringsarbeider som skyldes mislighold av vedlikeholdsansvar i eventuelt opprinnelig plan for anlegget

5.2.2.2 Tilskudd

Det kan gis inntil 50 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag

5.2.3 Økologiske rensetiltak

Fangdammer og andre økologiske rensetiltak skal redusere negative miljøpåvirkninger av erosjon og avrenning av næringsstoffer og plantevernmiddelrester ved hjelp av naturens selvrensingsevne.

Det kan gis midler til etablering av vegetasjonssoner og fangdammer for å fange opp blant annet jord og næringsstoffer, og redusere skadelig virkning av erosjon og arealavrenning i skråninger, langs bekker, sjøer og lignende. Det kan også gis tilskudd til vedlikehold (tømming) av etablerte fangdammer.

5.2.3.1 Vilkår / retningslinjer

- Tiltaket må gi effekt i form av redusert risiko for erosjon og/eller avrenning av næringsstoffer
- Det gis ikke SMIL-tilskudd til vanlig drenering
- Det gis ikke tilskudd til utbedringsarbeider som skyldes mislighold av vedlikeholdsansvar i eventuell opprinnelig plan for anlegget
- Det stilles strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse
- Ved større tiltak kan det stilles krav om at det utarbeides en plan for tiltaket av en ekstern konsulent

5.2.3.2 Tilskudd

Det kan gis inntil 70 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag

5.2.4 Omlegging til ekstensiv planteproduksjon

Dette omfatter omlegging fra åpen åker til grasproduksjon med redusert gjødslingsintensitet, tilsvarende 70 % av normgjødsling, og fravær av plantevernmiddelbruk i minst 10 år.

Det stilles som betingelse at omlegging til grasproduksjon skal gjøres permanent. Ved fornying av eng skal det gjøres midtsommers slik at det er etablert nytt plantedekke innen høsten.

5.2.4.1 Tilskudd

Det kan gis inntil 35 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag.

5.2.5 Miljøplantinger

Planting med busker og trær av miljøhensyn og kulturlandskapshensyn.

Etablering av varig vegetasjon som le for å beskytte jordbruksområder og for å bedre klimaet for planter og husdyr, samt skape bedre arbeidsmiljø, trivsel og vern av bygninger. Det er også aktuelt med tilplanting av kantvegetasjon, busker og trær, langs bekker og elver blant annet for å stabilisere kanter med mer.

5.2.5.1 Retningslinjer

For alle tiltak skal økt biologisk mangfold være et viktig kriterium for prioritering.

5.2.5.2 Tilskudd

Det kan gis inntil 30 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag.

6 Prioriterte vassdrag i Verdal kommune

Nedre del av Verdalsvassdraget og Leksdalsvatnet er prioritert jf. Regionalt Miljøtilskudd (RMP).

Prioriterte bekker nedre del av Verdalsvassdraget:

1. Pålsbubekken
2. Ysseelva
3. Kvisla/Minsåsbekken/Liabekken
4. Bjartnesbekken
5. Broskitbekken
6. Korsådalsbekken
7. Stubbekken
8. Follobekken
9. Eklobekken
10. Kvennbekken (Ness)
11. Bjørkbekken
12. Skjørdalsbekken
13. Rosvollbekken
14. Valstadbekken

Prioriterte bekker Leksdalsvatnet:

1. Tømmeråsbekken
2. Musumsbekken
3. Holobekken
4. Lundselva

Andre prioriterte bekker:

1. Valbekken
2. Rinnelva
3. Leiråa
4. Karidalsbekken
5. Kvelstadbekken

7 Veiledende satser og avgrensninger i tilskudd

For å gjøre det enklere å beregne kostnad for blant annet egeninnsats legger vi i år ved denne tabellen med veiledende timesatser.

Innsatsfaktor	Sats
Maks tilskudd pr meter gjerde gammel kulturmark	<ul style="list-style-type: none">Sauenetting m/impregnerte stolper og tråd/toppbord: 60kr/lmElektrisk gjerde: 35 kr/lm
Timesats eget arbeid	300 kr
Timesats motorsag med fører	350 kr
Timesats traktor med fører	550 kr
Timesats traktor med tilhenger	600 kr
Timesats minigraver med fører	500 kr
Timesats gravemaskin under 8 tonn med fører	550 kr
Timesats gravemaskin 8 til 12 tonn med fører	650 kr

For øvrige satser kan søker ta utgangspunkt i satser fra Norsk Landbruk: [Leiekjøringspriser \(norsklandbruk.no\)](http://Leiekjøringspriser(norsklandbruk.no))